

Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry
Suojelusihteeri Hanna-Maija Kehvola
Annankatu 29 A 16
00100 Helsinki
suojelusihteeri@tringa.fi

Muistutus Ympäristöministeriön ehdotuksesta koskien Natura 2000-verkoston täydentämistä

Lähtöajaja: Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys — Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry (rek.nro 116.353, 2825 jäsentä vuoden 2015 lopussa). Tringa ry:n tarkoituksena on edistää ja kehittää lintuharrastusta, lintujen- ja luonnonsuojelua sekä toimia alueensa lintuharrastajien ja tutkijoiden yhdyssiteenä. Yhdistyksen toiminta-alue on Helsinki ja sen ympäristö (entinen Uudenmaan maakunta sekä Sipoo entisellä Itä-Uudellamaalla).

Johdanto

Tringa ry on tutustunut ympäristöministeriön ehdotukseen Natura 2000-verkostoa täydentämiseksi toimialueensa SPA-alueiden osalta. Kannatamme kokonaisuudessaan uusia esityksiä Natura-verkoston täydentämiseksi. Viimeisimmän linnuston uhanalaisuustarkastelun mukaan jo kolmannes Suomen pesimälinnuista on uhanalaisia (Tiainen ym. 2016). Kaikki toimenpiteet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ovat tarpeen.

Kannattomme koskee alueita, jotka sijaitsevat yhdistyksemme toimialueella. Aluksi tuomme esille kaksi uutta kohdetta, joita ehdotamme lisättäväksi Suomen SPA-alueita koskevaan ilmoitukseen. Lopussa otamme lyhyesti kantaa ministeriön esittämiin täydennyksiin toimialueemme Natura-alueilla.

Tringan lisäesitykset uusiksi SPA-alueiksi

Esitämme, että ympäristöministeriö täydentää Suomen SPA-ehdotusta toimialueemme osalta kahdella kohteella. Toimialueellamme sijaitsee kaksi kansainvälisesti tärkeää IBA-lintualueita (Important Bird and Biodiversity Area), Suomenoja ja Espoon-Helsingin matalikot, joita ei ole vielä huomioitu Natura-verkostossa SPA-alueina. IBA on BirdLife Internationalin hanke tärkeiden lintukohteiden tunnistamiseksi ja suojelemiseksi (Heath & Evans 2000). Maailmasta on löydetty noin 12 000 kansainvälisesti tärkeää lintualueita, jotka ovat tärkeitä myös muulle luonnon monimuotoisuudelle. Alueista 100 sijaitsee Suomessa.

IBA-alueiden tunnistaminen ja seuranta on BirdLife Internationalin velvollisuus kansainvälisen biodiversiteettisopimuksen (CBD) yhtenä osapuolena. Hankkeen tietopohjaa on hyödynnetty EU:ssa Natura-alueiden valinnassa, etenkin muiden tieteellisten selvitysten puuttuessa. Katsomme, että kaikkien kansainvälisesti tärkeiden lintualueiden tulisi kuulua Natura-verkoston SPA-alueina, jotta luonnonsuojeludirektiivien velvoitteet turvaisivat kohteiden arvot pidemmälläkin aikavälillä.

Ehdotamme, että verkostosta vielä puuttuvat IBA-kohteet liitetään Suomen SPA-alueita koskevaan ilmoitukseen.

Suomenojan lintukosteikko

Suomenoja on yksi Uudenmaan tärkeimpiä lintukohteita. Suojaisa ja rehevä kosteikko altainen, ruovikkoineen ja ympäröivine pensaikko- ja metsäalueineen on merkittävä vesilintujen poikastuottoalue. Suomenoja on pinta-alaan suhteutettuna Suomen tärkeimpiä vesilintupoikuealueita. Alue on myös tärkeä muuttolintujen levähdys- ja ruokailupaikka.

Suomenojalla on merkitystä monelle huomionarvoiselle lajille. Mustakurkku-uikku (EN) on EU:n lintudirektiivin liitteen I laji, jolle Suomenoja on Suomen tärkein pesimäalue. Myös vaarantuneelle liejukanalle alue on Suomen tärkein pesimäpaikka. Muita uhanalaisia pesimälajeja ovat mm. punasotka (EN), heinätavi (EN) ja nokikana (EN). Alue tunnetaan lisäksi Uudenmaan suurimmasta naurulokkiyhdykskunnasta, joka on tärkeä osa Suomenojan linnuston kokonaisuutta. Naurulokit (VU) antavat vesilinnuille suojaa pedoilta ja houkuttelevat siten niitä altaalle pesimään ja ruokailemaan.

Suomenojan linnustoarvot on tunnustettu monessa yhteydessä. Suomenoja kuuluu sekä maakunnallisesti (MAALI), kansallisesti (FINIBA) että kansainvälisesti (IBA) tärkeisiin lintualueisiin. Suomenojan lintualue täyttää myös lintudirektiivin 4 artiklan 1 kohdan ja 4 artiklan 2 kohdan SPA-kriteerit. Lintudirektiivi korostaa tässä yhteydessä kansainvälisesti tärkeiden lintukosteikkojen suojelua.

Suomenojan linnustoarvojen säilyminen on vaakalaudalla, sillä alueella suunniteltu maankäyttö ei huomioi alueen linnustoa riittävästi. Mittava rakentaminen kosteikon länsi- ja luoteispuolella todennäköisesti heikentää alueen merkitystä linnustolle. Suomenojan tilanne on huomioitu myös BirdLife Internationalin tasolla, sillä Suomenoja on tänä vuonna julkaistujen vaarassa olevien IBA-alueiden listalla (BirdLife International 2016).

Katsomme, että Suomenojan kansainvälisesti merkittävät linnustoarvot tulee turvata ja alue liittää osaksi Natura-verkoston.

Espoon–Helsingin matalikot

Viime vuosina uusien IBA-alueiden tunnistamisen painopiste on ollut merellisissä kohteissa. BirdLife Suomi selvitti vuonna 2015 kolmen sukeltajasorsalajin tärkeimpiä kerääntymisalueita Suomen merialueilla. Selvitys perustui edellisinä vuosina koottuihin linnustotietoihin ja hankkeessa teetettyihin linnustolaskentoihin. Aiemmin nimetyt merelliset IBA-alueet ovat Suomessa olleet pääosin saaristolinnuston tärkeitä pesimäalueita. Nyt tarkastelun kohteena olivat kansainvälisesti uhanalaiselle allille ja pilkkasiivelle sekä Suomen viimeisimmässä uhanalaisuusluokituksessa vaarantuneeksi luokitellulle haahkalle tärkeimmät ruokailu-, kerääntymis- ja sulkimisalueet (Metsänen ym. 2016).

Vuoden 2016 alussa tärkeimmät alueet hyväksyttiin osaksi kansainvälistä IBA-verkoston. Yksi näistä on Espoon-Helsingin matalikot -IBA-alue, joka koostuu seitsemästä osa-alueesta pääkaupunkiseudun edustalla. Alueella on suuri merkitys erityisesti allien levähdys- ja talvehtimisalueena. Itämeri on lajin tärkein talvehtimisalue Luoteis-Euroopassa. Allin talvikanta on alueella kuitenkin vähentynyt huomattavasti viimeisten vuosikymmenien aikana (Metsänen ym. 2015).

Katsomme, että Espoon-Helsingin matalikot -kokonaisuus täydentäisi Natura-verkoston nimenomaan merellisten linnustoarvojen osalta. Esitämme, että alue lisätään Suomen SPA-ilmoitukseen.

Toimialueellamme sijaitsevia Natura-alueita koskevat huomiot

Tulliniemen linnustonsuojelualue, FI0100006

Kannatamme Tulliniemen linnustonsuojelualueen esitettyä merkittävää laajennusta. Laajennus turvaa alueen linnustoarvoja, jotka on todettu sekä kansainvälisesti (IBA-lintualue) että maakunnallisesti tärkeiksi (MAALI-alue). Maantieteellisen sijaintinsa vuoksi Tulliniemen linnustonsuojelualue on Suomen tärkeimpiä muuttolintuväyliä. Alue jäätyy Uudenmaan merialueista usein viimeisimpänä, jos ollenkaan, ja kohteen merkitys levähtäjille korostuu talvisin. Pesimälinnustoltaan alue on myös melko edustava.

Ehdotettu uusi Natura-alueen rajaus poikkeaa hieman Tammisaaren-Inkoon läntinen saaristo -IBA-alueen rajauksesta, sillä mm. Russarö ei sisälly Natura-alueeseen. Ehdotamme, että Natura-alueen rajausta täydennetään IBA-lintualueen mukaiseksi.

Matalajärvi, FI0100092

Kannatamme Espoon Matalajärven lisäämistä Natura-verkostoon myös SPA-alueena.

Matalajärvi on yksi Uudenmaan tärkeimmistä sisämaan lintuvesistä ja se kuuluu myös Uudenmaan maakunnallisesti tärkeisiin lintualueisiin (Ellermaa 2010). Alueella levähtävä linnusto on monipuolinen ja runsas sekä keväisin että syksyisin. Järven eliöyhteisö on kokonaisuudessaan hyvin monimuotoinen, sillä lähdevesivaikutus pitää veden suhteellisen kirkkaana ja hapekkaana, mikä edesauttaa järven pohjaeliöstön elinmahdollisuuksia. Järven hoidossa on jatkossa kiinnitettävä huomiota valuma-alueelta saapuvien ravinteiden ja kiintoaineksen vähentämiseen.

Siuntionjoki, FI0100084

Kannatamme ehdotuksen mukaista Siuntionjoen Natura-alueen lisäämistä verkostoon myös SPA-alueena.

Helsingissä syyskuun 30. päivänä 2016
Helsingin Seudun Lintutieteellinen Yhdistys —
Helsingforstraktens Ornitologiska Förening Tringa ry

Jukka Hintikka
Puheenjohtaja

Lähteet:

BirdLife International. 2016. Important Bird & Biodiversity Areas IBAs in Danger. [<http://www.birdlife.org/datazone/info/IBAsInDanger>]

Ellermaa, M. 2010. Maakunnallisesti tärkeät lintualueet ja niiden tunnistaminen Uudellamaalla. *Tringa* 37. - 38.: 140 – 174.

Heath M. F. & Evans M. I. (toim.) 2000. Important Bird Areas in Europe: Priority sites for conservation. 2 vols. BirdLife Conservation Series No. 8. BirdLife International, Cambridge, UK.

Leivo, M., Asanti, T., Koskimies, P., Lammi, E., Lampolahti, J., Mikkola-Roos, M., ja Virolainen, E. 2002. Suomen tärkeät lintualueet FINIBA. BirdLife Suomen julkaisu Nro 4. Suomen graafiset palvelut, Kuopio. 142 s.

Metsänen, T., Mikkola-Roos, M., Aintila, A., Ellermaa, M., Rusanen, P. 2016: Merellisiä IBA-alueita täydennettiin kerääntymisalueilla. *Linnut-vuosikirja 2015*: 152 – 158.

Neuvoston direktiivi (79/409/ETY) luonnonvaraisten lintujen suojelusta

Tiainen, J., Mikkola-Roos, M., Below, A., Jukarainen, A., Lehikoinen, A., Lehtiniemi, T., Pessa, J., Rajasärkkä, A., Rintala, J., Sirkiä, P. & Valkama, J. 2016: Suomen lintujen uhanalaisuus 2015 – The 2015 Red List of Finnish Bird Species. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. 49 s.